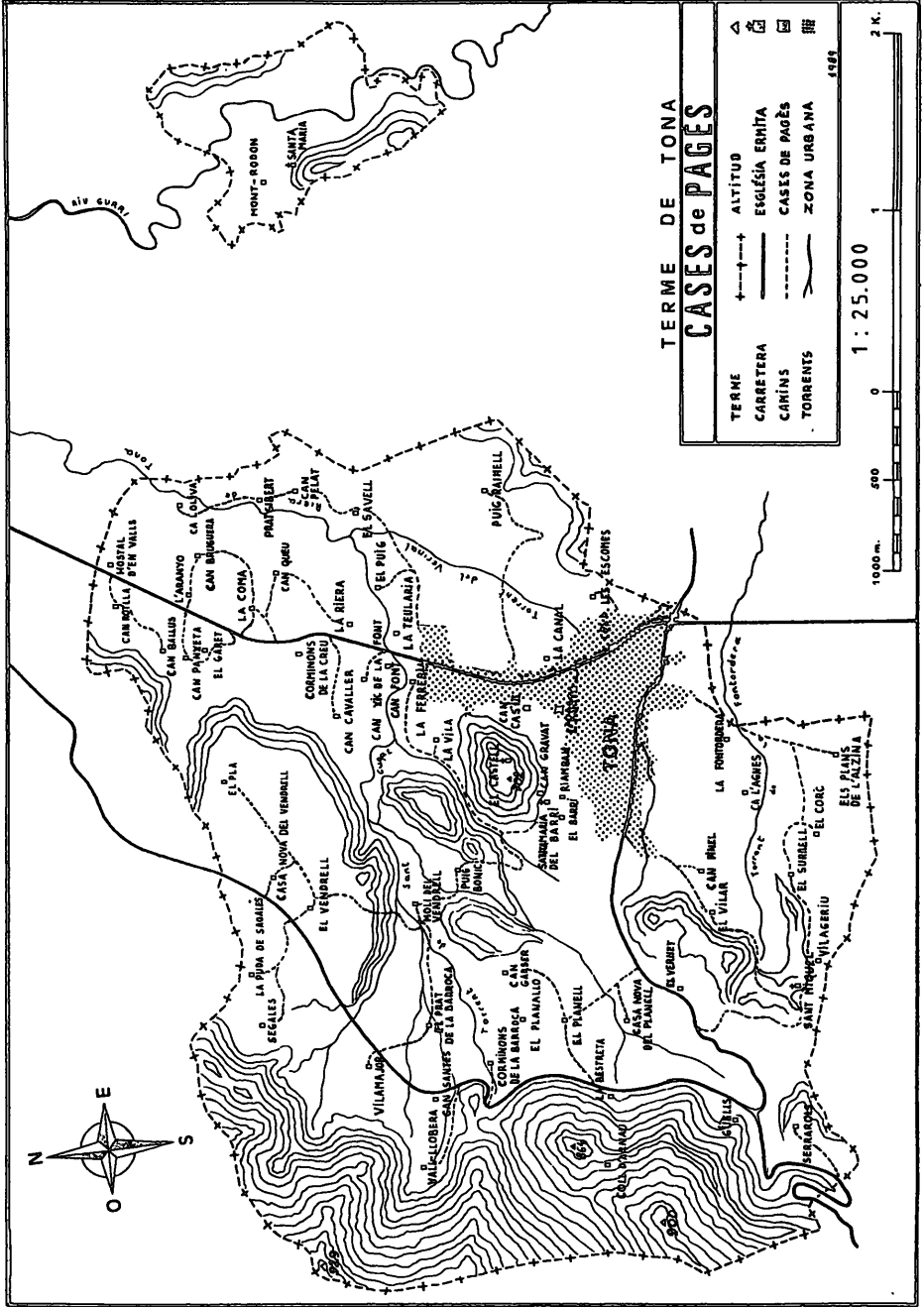

BIBLIOGRAFIA

Antoni PLADEVALL: *Tona. Mil cent anys d'història*, Vic (Edit. Eumo; i Ajuntament de Tona) 1990, 506 p., amb moltes il·lustracions.

Encomiable iniciativa aquesta, de l'Ajuntament de Tona, de confiar la síntesi (en mig miler de pàgines!) de la història de la vila a l'erudit que coneix millor el passat de tota la Plana de Vic en els seus més mínims detalls. El resultat depassa totes les esperances, tant per al text principal de Mn. A. Pladevall, com per les col·laboracions que li han estat aportades (consten al pròleg), i les utilíssimes fotografies (de quasi tots els masos) i els mapes, clars i funcionals. (En donem un exemple.— La coordinació de la il·lustració ha corregut a càrrec de Ramon BÀTLLES; i el disseny dels mapes, de Ramon MONTMANY).— Per als especialistes de l'Onomàstica, quasi tot el volum ofereix camps fecunds on espigolar. En citarem uns quants només (sense repetir-nos quant als mapes): ja en el primer capítol, amb la descripció geogràfica del terme i enumeració de topònims i camins antics. (El tema de la xarxa vial, des dels romans, és privilegiat per l'autor al llarg de l'obra: vegeu per ex. les pp. 26-30, 102, 177, 286-288. Ens permetem de recordar que nosaltres havíem donat notícies del camí antic Girona-Manresa en el present Butlletí, xxv; i que ens hem decantat sempre per a considerar una via estratègica romana Tona-Caldes de Montbui, creuant-ne una altra al Coll de Baduell); sobre el nom de «Tona» (p. 49) que l'autor —com nosaltres— creu derivat del llatí *Tonna*, però pensa que fou generat per una gran fossa o cisterna del castell, quan imaginem més probable una metàfora partint de la forma de la muntanya: tina de cap per avall); antropònims del segle IX —p. 51 i 56; hagiotopònims (p. 50; aquí discrepem de l'autor sobre la cronologia de les advocacions: St. Andreu, St. Vicenç, St. Feliu, St. Cugat, etc., són totalment absents de la Catalunya nova; i no trobem cap raó de pes que els pugui fer considerar visigòtics); masos del 1365 (p. 75: per ex. *Mas Savell de Matamonges*: de «Savaello» o «Savadello» en 1197, p. 101); història i noms de les diferents «quadres», masies, i nombroses possessions monàstiques (atreuint-se de vegades a reconstitucions —com «Vilageriu» de «Vilageliu»: donant així primàcia a (i resuscitant) el nom antic, mort i enterrat, contra l'actual, vivent i portat per la família); masos de Collsuspina —antic S'Espina—, p. 185; i 236-237 amb els de Tona; rectorologi, p. 225-229; caps de casa el 1689, p. 266-267; cases i masos del s. XVIII, p. 280 (sempre amb grafies corregides); etc.— Bibliografia; i Apèndixs.— Publicació que honora els qui l'han patrocinada i editada.

TERME DE TONA
CASES de PAGES

TERME	▲	ALTIUD	△
CARRETERA	—+—+—+—	ESGLÉSIA	⊕
CAMINS	—	ERMITA	⊞
TORRENTS	—	CASES DE PAGES	⊞
		ZONA URBANA	■

